

переклад стає все більш точним та доступним. Майбутні перспективи розвитку цієї галузі обіцяють нові можливості для комунікації між різними мовами та культурами, роблячи світ більш з'єднаним і відкритим.

Література:

1. Ванніков Ю. В. *Проблеми адекватності перекладу. Типи адекватності, види перекладу і перекладацької діяльності. Текст і переклад*. Миколаїв: СМУ, 2014. 195 с.
2. Жуковська В. В. *Вступ до корпусної лінгвістики: навч. посіб. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2013. 5 с.*
3. Лук'янець Г. Г. *Основні напрямки сучасних корпусних досліджень мови та перспективи їх подальшого розвитку. Наукові праці Національного університету харчових технологій. 2012. № 44. С. 127–133.*
4. Vaswani, A. et al. (2017). *Attention is All You Need. Advances in Neural Information Processing Systems*. URL : <https://www.semanticscholar.org/paper/Attention-is-All-you-Need-Vaswani-Shazeer/204e3073870fae3d05bcbc2f6a8e263d9b72e776> (дата звернення: 09.10.2023)
5. Bahdanau, D., Cho, K., & Bengio, Y. (2014). *Neural Machine Translation by Jointly Learning to Align and Translate*. arXiv preprint arXiv:1409.0473. URL: <https://arxiv.org/abs/1409.0473> (дата звернення 09.10.2023)
6. Koehn, P. *Statistical Machine Translation*. Cambridge University Press. 2009.

ФЕМІНІТИВИ У ПОЛЬСЬКІЙ МОВІ (СУЧАСНИЙ ЕТАП РОЗВИКУ)

Охоцька І. В.

гр. Poll-B21

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Наук. керівник – к.філол.н., доцент Стахнюк Н. О.

Мова відображає суспільство, відтворюючи його уявлення, цінності та стандарти. Вона постійно змінюється, адаптуючись до нових реалій та світобачень. Однак, незважаючи на те, що фемінітиви, тобто граматичні форми, що вказують на жіночий рід професій або посад, були відомі українській та польській мовам ще століття тому, їхнє використання завжди викликає обговорення. У структурі іменникового словотворення у всіх слов'янських мовах велике значення мають назви осіб за їхньою професією, і цей лексичний розділ постійно поповнюється новими словами, які виникають, коли необхідно надати ім'я особі за новою професією або новим видом діяльності.

Суспільна реалізація жінок у ХХ столітті була сильно зумовлена світовими війнами, які викликали глобальну мобілізацію та зайнятість як чоловіків, так і жінок на фронті та на окупованих територіях, що призвело до того, що вони стали спільними учасниками воєнних подій і однаково переживали їх наслідки. Жінки широко включались у виробництво та забезпечення фронту, брали на себе всю відповідальність за родину і дітей, що призвело до зміни не лише усталені суспільні функції, але й вплинуло на психологію та самооцінку жінок.

Фемінітиви вживаються в багатьох розвинених літературних мовах, включаючи польську, і використовуються в різних стилістичних реєстрах, зокрема в публіцистиці, художній літературі та науці. Порівнюючи їх вживання у польській та українській мовах, можна відзначити цікаві спільні та відмінні риси. Деякі фемінітиви тільки починають набувати популярності у вживанні, тоді як інші вже активно використовуються у повсякденному мовленні. Іменники-фемінітиви формуються від чоловічих основ за

допомогою суфіксації 94,5%, складанням основ 1,83% та утворенням стійких словосполучень 3,67%. [1, с. 266].

Згідно з дослідженням «Як мова впливає на реальність» («*Jak język kształtuje rzeczywistość*»), яке було проведено у лютому 2022 року, майже 40% дорослих громадян Польщі використовують жіночі форми слів. [3, с. 10]. Це свідчить про те, що даний пласт лексики є доволі затребуваним та перебуває на активному етапі свого становлення.

На основі аналізу статистичних та лінгвістичних даних було виокремлено основні критерії утворення жіночих форм слів у польській мові. Наведемо деякі з них: шляхом додавання суфіксів: -k- до чоловічої форми слова *malarz* – *malarka*, *aktor* – *aktorka*; -uni- / -ini- до чоловічої форми слова *kierowca* – *kierowczyni*, *naukowiec* – *naukowczyni*. Менш популярні форми, які теж зустрічаються у польській мові: за допомогою суфіксів -owa- та -ina- *szef* – *szefowa*, *sędzia* – *sędzina*.

Неможливо створити лексему, що позначає жіночу назву професії на основі іменника, якщо в мовній системі вже існує слово, яке формально подібне, але має інший семантичний зміст. Наприклад, у польській мові існує слово «*bednarz*», що означає «бондар» або «ремісник, який займається бондарством». У цьому випадку вже існує слово «*bednarka*», що означає «професію бондаря або бондарство», і вже використовує формант «-k/a» для утворення жіночої форми. Аналогічно, слово «*betoniarz*», що означає «робітник, який виготовляє предмети з бетону», не може бути перетворено на жіночий рід через наявність слова «*betoniarka*», яке означає «машину для приготування бетонної суміші шляхом механічного перемішування її складових з водою» і вже має жіночий рід.

Лексеми, що вказують на професії та утворені за допомогою словотвірних формантів, дозволяють створювати жіночі відповідники до чоловічих назв професій, такі як «*ekolożka*», «*farmakolożka*», «*psycholożka*», «*taksówkarka*», «*meteorolożka*», «*filolożka*». Ці слова відповідають граматичним правилам мови, але їхнє вживання у спілкуванні в мові загального вжитку часто має негативний відтінок як, наприклад, «*fizycyka*», «*chemiczka*», «*biolożka*», «*chemigrafka*», що ускладнює їхнє прийняття як стандартних форм для позначення жіночих назв професій.

Фемінні назви професій виникають від деяких іменників чоловічого роду, що мають закінчення -nik, шляхом додавання форманта -nicz/k-a. Наприклад, «*urzędniczka*» утворюється від «*urzędnik*», що означає «службовець» або «особа, яка працює в якійсь установі чи виконує адміністративні функції», а «*sukierniczka*» утворюється від «*sukiernik*», що означає «кондитер» або «фахівець, який виготовляє солодощі». Проте, через історичні чинники, пов'язані з тим, що більшість професій протягом тривалого часу виконували чоловіки, відсутні фемінні відповідники для деяких агентивів, таких як «*bartnik*» (бортник або бджоляр, який займається розведенням бджіл в борті), «*bionik*» (фахівець з біоніки), «*browarnik*» (бровар або фахівець в галузі пивоваріння), «*ścierpownik*» (фахівець в галузі теплотехніки).

Після аналізу словотвірної особливості жіночих назв осіб за професією у сучасній польській мові, можна зробити такі висновки. З морфологічних методів творення вивчених номінативних одиниць, суфіксація є продуктивним. Суфікс -k/a має спеціалізовану роль у формуванні жіночих іменників для професійних назв у сучасній польській мові. Фемінітиви, що вказують на професії, є важливою частиною словотвірної системи польської мови. Тому виявлені тенденції в номінації можуть служити основою для більших узагальнень під час порівняльного дослідження агентивів у різних слов'янських мовах.

Література:

1. Ковалик І. І. Питання слов'янського іменникового словотвору в східно-слов'янських мовах у порівнянні з іншими слов'янськими мовами: До IV з'їзду славістів / І. І. Ковалик. Львів : Вид-во Львів. ун-ту, 1958. Ч. 1. 155 с.
2. Кондрацька О.В. Фемінні назви осіб за професією в сучасній польській мові: словотвірний аспект. Слов'янський збірник. 2012. Вип. 16. С. 258–268.
3. Jak język kształtuje rzeczywistość? Raport z badania ilościowego na temat feminatywów URL: https://www.bnpparibas.pl/wystarczyslowo/utills/doc/Raport_z_badania_na_temat_feminatyw%C3%93w.pdf

ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ МЕДІАЛІНГВІСТИКИ ЯК НАУКИ

Панкратьєва А. В.

гр. зМАМ-21

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Наук. керівник – к.філол.н, доцент Ярема О. Б.

Із початком активного розвитку засобів передачі інформації та їх впливу на суспільство, вчені ще з 20 століття виявили інтерес до вивчення мови ЗМІ та їх особливостей, що, своєю чергою, призвело до виникнення поняття “медіалінгвістика”. Медіалінгвістика як поняття є інтердисциплінарним, так як її особливості вивчають не тільки філологи, ай психологи, політологи, соціологи, культурологи та журналісти. Активним впровадженням терміну “медіалінгвістика” в Україні займається професорка Лариса Шевченко та кандидат філологічних наук, мовознавець Сизонов Дмитро. Вони вважають, що медіалінгвістика – це нова міжгалузева гуманітарна дисципліна, що вивчає функціонування мови в засобах масової інформації. У комплексі медіалінгвістичних проблем як інтегрального гуманітарного знання важливо зосередити увагу на мовознавчій аспектології, що й визначає один зі складників цього синкретичного поняття [4, с 21].

Як філологічна наука, медіалінгвістика досліджує та пояснює певні аспекти, наприклад теоретичні засади та суспільні передумови виникнення медіалінгвістики; роль ЗМІ в динаміці мовних процесів; функціонально-стилістичний статус медіамовлення; поняття медіатексту як базової категорії медіалінгвістики; опис методів вивчення текстів масової інформації; аналіз лінгвостилістичних ознак основних типів і жанрів медіатекстів: друкованих, електронних; інформаційних; аналітичних, художньо-публіцистичних; дослідження різних аспектів медіадискурсу в контексті міжкультурної комунікації та ін. [4].

Об'єктом дослідження медіалінгвістики є засоби масової інформації, їх природа, функції, комунікативні стратегії й тактики, медійні тексти, жанри й типи. **Предметом** є мова ЗМІ, її функціонально-стилістичний ресурс, архітектонічні особливості медійних текстів, аргументація природи стилістичної норми в медіа, граматичні, лексичні, синтаксичні особливості медійної комунікації [4, с 30].

У своїх працях Бабич В. І. описує мову ЗМІ як структуровану систему мовних засобів, яку використовують ЗМІ для створення та поширення інформації серед аудиторії. Вона вважає, що мова ЗМІ включає в себе різноманітні мовні засоби, такі як слова, фрази, граматичні конструкції, образи, символи, а також вибір лексики, структури текстів, стилістику, інтонацію та інші аспекти комунікації. Також професорка зазначає, що мова ЗМІ може бути різною в залежності від типу ЗМІ (наприклад, газети, телебачення, радіо, Інтернет), цільової аудиторії, жанру, інформаційної мети та інших чинників.